

Altfor sjældent ydes i Danmark bidrag til historiens filosofi. Des mere velkommen er sociologen Joseph Davidsohns lille bog om *Den økonomiske Historieopfattelse*.

Forf. begrænser heri historiens indhold til alene at omfatte de politiske og økonomiske forhold. Paa dem skal den økonomiske historieopfattelses rigtighed prøves, saavel som paa de ideer, der er politisk eller økonomisk virksomme. Andre ideer eller bevægelser udgør den højere kultur, som har sit formaal i sig selv. Tanken om, at denne højere kultur helt igennem er bestemt af materielle forhold, afvises skarpt. De materielle Forhold afgør alene, hvilke af ideerne der skal spille en politisk rolle og derigennem en historisk. Blandt de mange ideer, hvis opstaaen er den økonomiske historieopfattelse uvedkommende, finder en udvælgelse sted. Kun de bliver politisk virksomme, der ophøjes til klasseideer, fordi visse sociale grupper anser dem for at svare til deres materielle interesser. Historisk vigtige, ved at omforme samfundet, bliver de kun, saafremt klassen eller gruppen sejrer, og denne sejr beror igen paa, om klassens politik er i overensstemmelse med den økonomiske udvikling, i første række med produktionsforholdene. Set paa denne maade er altsaa produktionens indretning, teknikken, og den økonomiske organisation de egentlige historiske kraftcentra. »Ideerne« træder i anden række. De kan optræde som fødsels-hjælpere ved nye tilstandes fødsel, men disse tilstande er »autonome«, styrer sig selv, taaler ingen fremmed indblanding og er skabt af de gamle tilstande alene, ikke af de hjælpende og for-løsende ideer.

D. har et aabent blik for den historiske udviklings ujævnhed og for den megen uberegnelighed i detaljerne, som skyldes det menneskelige element i samfundenes liv. Derfor anvender han med maadehold og megen realitetssans sin grundopfattelse paa de enkelte begivenheder og forhold. Kun de almindelige retnings-linier, ikke episoderne, er efter hans mening afhængige af den materielle nødvendighed. Den økonomiske historieopfattelse er saaledes, selv i en udpræget tilhængers haand, et meget stor-masket net. Den indfanger dog efter anmelderens mening flere fakta i en rimelig historisk helhedsforklaring end nogen anden teori og har derfor krav paa den største interesse. D.s tankeklare bog er en idevækkende introduktion for faghistorikeren.

F. W. W.

Hundert Jahre. Gesellschaft für Schleswig-Holsteinische Geschichte 1833—13. März—1933, forfattet af Selskabets Sekretær